

לחדש אב תקמ"ד

א

שירים

לכבוד הקיסר יאזעפוס השני י"ד"ה, י.
 עליון על כל! את הכל מאין קראתי.
 וגדודים אין מספר, לכבודך בראתי,
 הם שובני מרום, המה שומרי
 משמרתך;
 ושחקים מה רמו, אם אל גבהם יש חקר?
 שם יריעו שם ירונו, כל פורבי בוקר,
 מספרים מה רב, מי זה ימנם וזלחת?
 יא (ע) התשפיר

(*) ועל דבר הסיד הזה (אשר חזר המלץ מהורר הירץ
 דרו) הכנו אומר, באגרת כתובה אלינו: "אמת
 הדבר כי שרתי על הטולוראנטי שפקד קיסר רומי
 יר"ה במלכותו, ועל הטוב אשר דבר על ישראל'
 ואמנם עשיתיו לבקשת גבירי טריעסטי כר"ו כי בשנת
 תקמ"ב לפק, כאשר הרצנו אגרות על דבר הריב
 שרכו בגלל מכתב דברי שלום ואמת שחברתי (כיו
 שהודעתי במוכתב השלישי שקראתיו עין משפט) בעת
 ההיא הכינו הגבירים הכלל בית המדרש של תלמוד
 תורה, ללמוד בו בהדרגה וקראו משנה ותלמוד
 וחקקו לשון עברי ולמותו, ולמות לשון הארץ שהם
 גרים

וְחֶשְׁפִּיל לְרֹאוֹת גַּם מִתַּחַת כָּל שָׁמַיִם ,
 עַד לֹא צוּיֹת אֹר , חֲקוּת חוּג עַל מַיִם ,
 וְתָצוּ וְתִהְיֶי תֵּבֵל , וְתָצוּ עַל צִאֲצָאִית ;
 יַעַן תֵּבֵל זֹאת , לִבְנֵי אָדָם יִדְעֶת
 מֶה אֶתְבַּת אָדָם זֶה , אֹר עָלָיו הוֹפַעַת ,
 נִשְׁמַת חַיִּים בּוֹ , נוֹגֶה הַשֶּׁבֶל עָלֶיהָ .

וְהָאֵמַר אֵלָיו : "גֹּוֹר מִמֶּנִּי , מִדַּע סִיגְרָה !
 "אֵל מַעֲשֵׂי יְדֵי הַבִּיטָה וְדַרְכֵי שׁוֹרָה
 גַּם דַּרְכֵי רוֹם , גַּם דַּרְכֵי שָׁפֶל בֶּךְ
 חֲתֻמֹּתֵי
 "אֵל תִּשְׁמָאִיל לִבָּת , פֶּן תִּבּוֹא בְּמִשׁוֹכֶת
 "חֶדֶק
 "יֵמִין לָךְ , פִּנְעִלִי שׁוֹר , וּפִעֵל גַּם אֶתָּה צֶדֶק
 "גַּם לִדְעַת טוֹב גַּם לִדְעַת רַע בֶּךְ
 "שְׁמָתִי .

מֵאֲזוּ עַל מַצְעָדָיו , אֶת עֵינֶיהָ פִּקְחָת ,
 רָאִיתָ אָדָם מֶה הוּא , אֶת לְבוֹ בְּחֻנָּת
 חֲטָאֵת

גֵּרִים זֶה , וְשׂאֵר עֵינֵי חֲכָמָה , כִּכְתוּב בְּסֵפֶר תִּקְנוֹת
 סִבְדֵּיכֶם בְּלִשׁוֹן אִיטָלְיָאִי , אוֹ כֹל מִכֵּן בְּשִׁיר חֲבֵרוֹ
 שֶׁ שִׁירִים וּמִירֹת לִכְבוֹד הַשֵּׁם וּלְכְבוֹד הַמֶּלֶךְ וּלְכְבוֹד
 מוֹסֵד הַמִּלְדֵּשׁ אוֹ (עֲקָלֶט נֹרמָלִי) הֵכִ"ל :
 וְעִנּוּתֵם הֵעֵלְתִּי לִבְקֶשׁ גַּם מִיַּד שִׁירָה עַל עֵינֵי זֶה
 לִהְיוֹת בְּמוֹכֶרֶת עִם שִׁירֵיהֶם , וּבִהְיוֹת שֶׁאֵין מִסְרֵבִין
 לְגִדּוּלִים , הֵתְהַלַּכְתִּי גַם אֵינִי לְרוֹחַ הַשִּׁיר "

חטאת לפתח רובץ , עז יצור לבנו ,
 יען זאת , הוצאת מזרעו רודפי צדק
 ישיבו עם מעון , ויחזקו כל בידק
 לגדור את פרצת תבל , כל תמוט
 שבתנו .

באשר בימי קדם , חיש מדרכיך סרו
 טרם להבי אפק מסביב בערו
 זבח אור בחושך , אור אברהם
 עבדך ,
 נודד מבית אביו אמרי רעת הפיע ,
 דרכי אל ומעשיו לבני אדם הודיע
 ותפן אליו , צדקתו באה עדיך .

מורה גם אב להמון גוים אותו נתת ,
 בדרך ברכתו ובריתך עמו כרת ,
 ותקח את זרעו אחריו לסגולתך ,
 מחלציו את משה איש אלהים הוצאת
 ובידו אור עולם , איש דת לנו הודית
 ויהי אור , פתאום נגלו דרכי חכמתך .

אחריו ישרי לב פנוגה משמש האירו
 משכילי עם , דור דור כפוכבים הזהירו
 כמלח לטעים תפל ; היו למתי סכל
 לא

לא יספיק הוץ עשיר , אם רבים טוב יחסר
אף לא אומץ גבור , אם רבים בו יתגור
ולישר תועים די באיש אחר רב
שקר .

במונו כל העמים , לעבוד אר נקרא
כלם מעשי ידיו הם , ובאלמו נבראו
לא היתה ממלכה ריקה מאנשי דעת ,
סוקרא"ש החכים צפונה , קונפוציוס מזרחה
ולתות מסגרת החכמה , מהם נפתחה
גם מים עד ים תורת האדם נשמעת .

מברי חכמתם לבני אדם שי הובילו ,
דבר מדבר דעת מדע השפילו ,
כי רק בנו לא בם , דברי אר
הופיעו ,

דרשו לירוא אל ולא הבו , לאהוב את רע
לדרוך שלום , וחדל מהיות מוסר פורע
צו לצו קו לקו מוסר חכמה הודיעו .

אך מי ראה פרי גמל , עד לא פורחת ?
תחל ארץ פתאום תלך גוי פעם אחת ?
ענינו ראו זאת , שמעו הפלא ופלא
הינקם

הינקם
לאמר

בעלות

הפת

בן שהו
כל פס

רוב
יבין

ממתי
יבול

הוֹקֵם מוֹשֵׁל חֶכֶם , אֶל צָהֳרֵי יוֹהִי ,
לְאִמּוֹר שְׁלוֹם לְרִנֵּינֵי עַמִּים , וּלְהַשְׁבִּירַת נְהִי
הוּא יֵאָזֶר עַף הַשָּׁמַיִם יָדוֹ עֲשֶׂתָה כָּל
אֱלֹהִים .

בַּעֲלוֹת שָׁחַר עֵין אִישׁ אֶל צֵאת שָׁמֶשׁ
שׁוֹאֵפֶת

הַפֶּת וְהָיוּ מַסְבִּיב , עוֹד עֲלֵיו חוֹפֶפֶת
וּבְצֵאתוֹ , קָנוּ חֵישׁ קָצֵנוּ תִּבְלָה וְגִיעוֹ ;
בֵּין שְׁחָרוֹת יֵאָזֶר עַף הַפֶּת אִישׁ לֹא הָאִירָה
כָּל מְקוֹם דְּרָכָה רָגְלוֹ אוֹת חֲבִמָּה הַשְׁאִירָה ,
וּבְצֵאתוֹ לְמִשׁוֹל , מַעֲשֵׂיו חֵישׁ הָיוּ
הוֹדִיעוּ .

רוֹב בִּינָתוֹ טוֹב וְגִבּוֹדָתוֹ סִפְרוֹ
יָבִין יַעֲשֶׂה טוֹב , יָדָיו מְאֲדִיּוֹת גִּבּוֹר
לֹא תִשׁוּבְנָה מִפְּנֵי כָל , בִּי יֵשֶׁר
מַעֲשָׂהוּ

מִמֶּתִּיק מֶרֶר אֵיבָה , מַעֲבִיר שְׂנָאָה נִשְׁטָנָה
יִזְבּוֹל כָּל מַטִּיב לָכֶת , יִהְיֶה לֹא מוֹשִׁיעָנָה
אוֹתָהּ אֱלֹהִים חֶכֶם , עוֹשֶׂה אֱלֹהִים
אֲשֶׁרָהוּ !

חֲתִימָה כִּדָּף הַסִּמּוֹךְ . *

הַגִּמְד

(*) לִהְיוֹת כִּי קִרְרָה הַדִּיעָה מֵהַכִּיל דְּבַר הַשִּׁיר כֻּלְמוֹ , כֻּלְמִי
הַשִּׁמֵּט

הגמדר הענקי *

אין קטן בקטני השכל .

איש קטן בגמדר, שכל שמו וסכלות עמו, קנא מאוד באחיו
הגדולים ממנו במדה כקומת איש, אף כי צעירים הם
לימים, ואם יכול יוכל איש לעשותו בעל מראה וגדול הקומה
נתון יתן לו את כל הון ביתו מחירו, כי בוז יבזו לו כל
רואיו בחון, ויתקלסו בו הנערים לאמר : ראו זה הגמדר! ראו
זה הגמדר! ויהי כאשר היטיב חרה לו על הדבר הזה, ויועץ להסיר
את החרפה הרעה הזאת מאתו, ויעש לו שני בדי עץ, עשרים
אמה אורך בכד האחד לשני הכדים, ודפים דפים קטנים יוצאים
מאדיהם, וכחצי אמה ריוח ביניהם, לעלות ולרדת בס, גם
להציב את רגליו ולנח עליהם . ותכל המלאכה ויעל ויעמוד
על המעלה הששית, ויטב מוראם בעיניו ויקס וילך להראות
כן אל העם, ויראו אותו מרחוק, ויאמרו איש אל אחיו :
הנה איש הכינים בא! ויהי הוא הולך וקרוב, ויכירוהו וישחקו
לו ויאמרו : איך גבהת אחינו סכל? — העל ראשי האנשים
האלה תדרוך? — ויגבה לבו מאוד בדברם אליו כואת ויען
אותם ויאמר : הלא מנער הוא אשר ראיתם הנה אף השפילתי
את גבהי למעניהם; בראוני ואהי כענק לפניכם, ואתם
כמגבים בעיניכם, הוא בלה לדבר, ויעל על המעלה העליונה
ויתנבש שם ויהי בחגב לעיניהם .

על זה אמר החכם : גאות אדם תשפילנו .

ל . . .

הילד

השטן המכתביה מדף הזה, לכן עזבנו חלק השני
מייד הזה אשר ימלאנו הקורא במאסף לחודש
אלול .

דברי המאספים .

(*) חלשון וגומדים במגדלותיך (יחזקאל כ"ח) ואמרו עליו
המפרשים שהם בני אדם יפעלי מדה קטנה כל"ח
(למזגו)

השמש
ועתה
לכך, והנה ת
בו, כי כבשתי
סל, וירדוק
כרכר עמו,
ויסע לשמש
וכושט, הני
על זה דברי
ממנו בורר

פא

מכתב

מאשר

הם : מו
היות, אחת
לפי שאין
כי מאספם
פרי, שור
איש, כי
מפרי, ת
חוק ואין
מעשה א
ולגוף נתי
פועל של
הלום שמש

כ"א זאת בלבד לפנינו, טבעת קשורה בטבעת, היכול
 בלב אדם לאמר שככה היא לעולמים, ולא תביא יתד כאמון,
 שכל השפעת תנשא עליו? ואם נשקוף שאנחנו ואבותינו עד
 דורות עולמים כלם בניו הם, כי לא היו כ"א אחרי הולדת,
 ונאמרו לעולם אחרי שולפנים לא היו, ואיך א"כ נמצאו מבלי
 אב הראשון אשר לא נולד? וכבר אמרנו שאין דבר נמצא
 מבפניו, ואין ומאס, ואף שעתה חקי המצואים שולדו עד
 אין סוף, ואם תולדות אלה עד אין סוף ואין תכלית, על
 זאת אין להפליא, הואיל ויוצרים החלם ועשה, ככה הכינס
 שלא יתנו, כמו שאם הקולנו לספור אחד, שנים, שלשה
 בן נובל לספור מואו והלאה עד בלתי קץ, אך כשנשוב
 אחור, כל עוד שנשוב לראשית המספר, ימנע עד שלא
 ימצא לנו כ"א אחד בלבד, הנה מפניך שיש פה צור העולם,
 יוצרו וכוננו, אין לו תחלה ואין ראשית לראשיתו, כי הוא
 אחד, לא מחובר מחלקים, ולא מקושר מנתחים שונים, לא כדברים
 המנושאים, שכל חלק הדק מדרקו מתלבד ומתחד עם רעבו, בבח
 הכעף והמיוחד בו לבדד חלקיו, כ"א עש, אחד, לא יושג אל
 החמשה חומים כ"א על דמיון במחשבה שבאדם, שאין בו עומק
 ורוחב וגובה, רק הוא אחד פשוט, אין תעצמונו משני דברים
 או יותר, כי מי שתעצמונו יותר מאחד, היה שם עושה טרם
 לו אשר קצו החלקים ויחדם עד שהתאחדו, ולפי שהעולם
 בלו כן חקי מקובץ מחלקים מחובר מדקים, מיוחד מנתחים,
 א"כ היה להם מקצו מיוחד מחבר, אשר הוא בפניו בלתי
 מקובץ מיוחד מחובר, כי סוף כל סוף נחקור, עד שנמצא
 עושה, שאין עושה הוא נעשה, כמו שזכרנו למעלה, שאם
 כל העולם בלו נעשה ולא ימצא עושה וולתו, מי המצאוהו אחר
 שלא היה? כי אין הדבר עושה את עצמו, שמקדם היותו היה
 אפס ואין, וכא לא היה לו למצוא, כי גם כמו היה נעדר.
 ואם תאמר לפי המוכח דעת וראון הצור, הוא הוא בפניו
 לא שני דברים, וא"כ באשר הוא חלקי קדם, בן חפצו וראונו
 אחד, וכבר אמרנו, שהראשון הוא שאין פועל בו ולא מחדש
 מחדש בו, א"כ כמו שהיה נמצא בן דעתו נמצא, והואיל וכן
 א"כ אין נובל לאמר שהעולם כדבר בזמן, אחרי שלא היה,
 א"כ היתה ראון הכורא בו דעת ההוא ולא מקדם, ולפי זה
 הלא מחדש בו הראון ההוא: מיהם העולם כדבר לעת ההוא?
 לא יקשה עליך, אפס תאמר ככה דעת הצור היתה מעולם
 מיהם העולם כדבר לעת ההוא, והגבילו לזמן ההוא, כמו
 כל הנוצרים כלם, וכל הצומחים בלם מיועדים, להמצא
 עת

עת אחרי
 להמצא העולם
 תחלה מבלי
 כ"א בליו
 שהוא שם וכן
 הנוצרים יחד
 צריך שלא
 האלה החיים
 א"כ — ור
 צריך להיות
 למעשה שיש
 נצח נצחים
 בו צור וא
 מחדשו וס
 מול זה וזה
 ולמעשה
 לעשות דבר
 ומשגורו

ועתה

צדו, למי
 דמנעו בו
 קומים שיש
 בכל זמן
 העולם מקד
 כמו לעומת
 היה, שבו
 לארץ א"כ
 מאז נמצא
 יש לו מוצא
 קצו, מדר
 אחד, שש
 היות תכונתו
 אלה, עד
 אלה עושים
 לעולם וה
 לא יכול
 חזו שיעבר

עת אחרי עת, ולא מלפני העת ההיא; ככה שיער היוצר זמן להמנא העולם בלון, שאין תאמר, שמחשבתו פועלת תמיד מכלי תחלה מכלי קץ, הואיל והוא ומוחשבתו עצם אחד (לא יפרדו כ"א בלשון בני אדם, שקרה לשונם לכללם במלה א') וכמו שהוא שם, כן מחשבתו ורצונו, א"כ צא וחשוב הוא יודע שכל הכולדים יחיו ואף ימותו, ואם עם דעתו זאת הוא בועל, צריך שלא תביא עת א' כמעט רגע שלא יחיו ושלא ימותו זהלא ההיים והמות דברים הפוכים לא יתכנו שניהם בעת א' — וראה עוד, העולם כלו כאשר הוא לפניו, איננו צריך להיות גברא מועתה, שהדבר הנעשה כבר איננו צריך למועשה עושהו, להעשות מחדש, וכן גאמר עליו שככה היה צאח נאחם הואיל שלא נאמר עליו שדעשהו עושהו וא"כ לא בעל צו אורו ואיה איפוא יתדו המיחד, וקצן חלקיו, וסדר מקדריה והתאים נתמיו, ושלב משלכיו, והקביל דקיו, זה מול זה וזה לעומת זה, והכל בחכמה, והכל בדעת, ליופי ולנעימות ולעומת התועלת, ומכלתי עת לא יכול העושה לעשות דבר' והבונה לבנות, הכך רואה, לבי ה' צור העולם ומשגבנו.

ועתה ככה זאת היא אשר אמרתי: כי תבן באור מאה ומלכנים היה לבחור העולם לזמן הבוא אשר בראו, לפי שכל מעשיו בהשכל ודעת, לא כמקרה האש, בהפגש בו דברים ושרפו מאתו, מכלי דעת האש עליהם, וכל הזמנים שזים לו: אך הוא יתעלה בראונו שונה הזמנים, וכועל בכל זמן מועשים שונים, ורבים שואלים: ומדוע לא היה העולם מוקדם ימים אין מספר להמה, הלא ככחו אז כן היה כמו לעולמים? והפתרון נפתר מאליו, כי שאלת חלוס היא, שכזאת תמושך השאלה עד אין קץ, וזה צביה סדר לאריסט"א ואמות מרעיו, שהאמינו שהעולם קדמון ועומד מאז נצח נצחים, והלא כבר ראינו, שמנאלם לא היה כי אם יש לו מוציא ומביא שהביאו בנה, הוא אשר ערך ערכו וקצב קצבו, סדר יוסדרו, שם גתח לעומת נחת במדה אחת וקצב אחד, משב על משקלם ומיגנים להיותם שזים, וכוננם במישור, הכין תכונתם, פקד מורתם וגם הקבילם אלה באלה, אלה לעומת אלה, עד היות העולם כלו גמון תכנית אחת וגורה אחת, אלה עושים ואלה נעשים, ושבים הנעשים והיו לעושים, והעושים לנעשים והכל בחק ומושפט, וכל איש דעת יודע, שמכלי זמן לא יכול הפועל לעשות דבר א"כ הדבר נראה מאליו, היות זמן שהיוצר פעל ועשה כל אלה, יהי' למתי שיביא זמן לו להמנא

להמלאו, וא"כ מטרם הזמן הוא עדן לא היה, הכה ראינו
 שאין העולם קדמון כ"א כבדא לעתו, ועלינו להודות שהזמן
 שבחר לו יה הוא הטוב והנכון. והשנית, מי שראה לתת
 סבה לדבר וטעם לאמר, הוא הסבה שממנה נבדל, להמלא
 העולם לעת ההיא, לא יכול לתת סבה וטעם, ממה שלא
 נמצא אתו בעולם, אחרי שהעולם כבר נמצא; שטרם היות
 העולם, מה השג לאדם בו, ואיך יתכן ילהרות נמצאנו
 מאחרי היותו על קדם היותו, ואיך ח"כ כחקור, כמה שאין
 בו חקר, אכחנו וכל חכמתנו לא נמצאים כ"א עם העולם
 ואחרי היותו, ואיך כתערב לגשת במקום אין לנו מעמד בו,
 וכל יודע מדע יסוג אסור ולא יהיה טרוד הרעיון עשוק הלב
 בזאת וכזאת. והשלישית כל מעשה היוצר בבחירה ורצון,
 אין שם חונס, ומה שבדא את עולמו, היה למען חסדו
 וטובו, כי כן דרך הטוב והמטיב אם יש לאל ידו, ועתה
 בתתנו סבה להמלא העולם לעת ההיא, ח"כ הסבה ההיא
 הסבתהו לכדורא העולם, ולא היה אז מוטבו וחסדו, כי הטוב
 והחסד הנאמן הם המה הנעשים מכלי סבה ומכלי דבר
 התלות בו.

ענה בחור שאנא ענין וראה, איך נדחו דברי תוצי רוח,
 האומרים לכל אשר אכחנו רואים פה, הכל מתנועות
 מקריית בדרך נוטל מתנועות הישרה, האהבה היא נמצאת,
 ומתנועה העקושה, השנאה, וכן לפי מרבית התנועה ומעוטה
 ישתנו הדברים לאשר ישתנו, ואם אתה מחמוד לבי! תפקח עיניך
 על הרבות כח כפשוט תשחק תלעב למו, תאמר מן טעם קו
 לכל אחת שינוע בתנועתו על נכון ומן הנליחס עד שמתנועות
 נכרדות כהנה, כוננו כלם יחד להיות אני נמצא תמים דעים,
 ועשו שלום ביניהם עד' כי בשלומם שלם הייתי, ואין בי
 מחסור? ומן ראה על אודות התנועות כלם שבדלו הבדל רבי
 תנועות השמש וכל כוכב משש כוכבי לכת, ותנועות הארץ,
 תנועות הרוח, תנועות הצמח מכל צמח וצמח בתנובו ונדלו,
 תנועות כל מי, תנועות האדם, רחוקים אלה מאלה, ואין
 אחת שיהי אל אחתה, ואם הם כעורים מנששים קיר, אף
 כן כלן מתאיינות ושכולה אין בהן, ומכלן יחד העולם מלא,
 יציב ונכון וקיים וישר, אין זאת, כ"א שם אדיר ה' הוא
 מחזקם ושופט את משפטם.

וראיה עוד והכן, כי כח המחשבה הוא השליט והפוקד על
 מעשה הגוף בל, אחריו ימשוך הרצון והפוקד בכל
 מלאכת

מלאכת הגוף
 לנדר עינו,
 שם לתועלת
 את הנשמות
 ומקננס כס
 והקשמות או
 על ימים ות
 נבדלים איש
 צדע שדור וי
 עיני הראות
 שטר אותם
 לאשר יתאחד
 רק מהותם
 כל דק מחק
 יתלמדו ויאיר
 לנפש חדש,
 והנשמה, ו
 במשפט אד
 תנועה נבדל
 עשה לנו
 בקדשה.

מלאכת הנוף ועבודתה ובו ידמה את העבר כאלו הוא הוא
לנגד עיניו, 'וממנו שופט על העתיד', והוא שומר הענינים
שהם לתועלת, ונשמר מן הענינים שהם לכזב, ובו מזכיר
את הכשכות ועורך כל מדע לפי הסדר והיופי מתיכס ומפריד
ומקבצם כפי שקול הדעת גם ככה ישפט באור עינים
ובהשמועות אזכיר, ודברי פיו, יתרועעס יחד עד כי יתאינו
על ימים ותקנס, היאמר אומר כי כלם נועדו והתקבצו בהיותם
כבדלים איש מרעהו, והתנוונו יחד, היתה, מהתערב מין
אבד שחור ומין אבד לבן, אדום, וירוק, ציורים כאים ממפתחי
עיני הראות, מכרובים ותמוזים צינים ופרחים מבלי ליר חכם
שזר אותם בשרד ובמחוננה וכונן הצורה לאשר נדמתה ויחדם
לאשר יתאחדו, וכן לא ינצא אבד חדש מתערובת האבדים,
רק מהיותם ומתחלקים לחלקים דקים מול, עינינו לא תשיב
כל דק מדקיהם לראות דק שחור, ודק לבן כפי חלקיהם, אך
יתלכדו ויאיצו אל בת עינינו, וכדמה לנו כאלו התרכבו והיו
לצבע חדש, ואיך א"כ בכח המחשבה להתאחד בו את כל הנראה
והנשמע, ולקבצם יחד ואת כל כח מכח נפשו ולשפוט עליהם
במשפט וזדק, אם צדקו דברי תועי רוח, שכל כח יש לו
תנועה כבדלת מזולתו; אך שקר המה אין בהם מושל, אלקים
עשה לנו הכפש הזאת, אחת היא בתולדתה ברה היא
במודעה.

וכר איש צריך בדעת בתחלת-השקפתו, יכיר את אלהי
עולם ה" בעלותו מנוטה למועלה, הארץ לפניו תדשא
דשא תוציא עשב, תעשה עץ פרי ועצי יער, מינים ממינים
שונים יצמנו ומלספר, ולכל אחד עתו לבדו, ומהמה יחיו מיני
החיים כלם אין מספר להמה, ונפרדים איש מרעהו
כתעצומותם, ביזאלכלם בניהם ובמחסם, וחלו היה הכל עשב
אחד, או אם אך עשבים כלם ולא עץ, או עץ ולא עשב,
איך היתה היצירה דלה ואומללה וכמה מיני חיים אשר בהם
ימלאו חסרונם, נעדרו אז, ואם הוציאו תנוכתם לעת אחת?
לא היה להועיל — הדגים בעבור רוב צידם ידגו הרבה מכמו
התנינים — המוקה שתחת ידי אדם, יפרו וירבו מחיתו יער —
משקלי העופות ונאותם, לפי ערך הרוח שינשאו עליו, וכן
ראשם חדוד וכנפיהם פרוזות וזנביהם חדות לחתוך את הרוח
ולעוף בו — משקלי הדגים ותמונתם לפי המים שהם גרים
בהם, וכל זכר יכיר את הנקיבה שמניונו, וכן בהפך —
ולא נעלם מאתם, המינים אשר רבצים עמהם בשלום, ואשר
לחמנו אתם, ונוררים אותם — וכן הם יודעים כוחם, במי
יוכלו

ויכלו עמוד, וללחם עמם, ואת כליהם שבהם ילחמו, ויכמו
ממי שירע שאין להם כח לעזור כנגדם, יש מהם כאלו מתו
בחורף, וישונו ויחיו בקץ, ויש מהם אוננים לחם בקץ
להיות להם בימי החורף, ויש מהם נוסעים לארצות הזמנים
כהגיע ימי החורף, וכעבור הסתיו ישונו למקומם, ולכל מין
ומין כפי תכונתו ותבניתו, הוכן לו מחיתו — וראה איך נשמרים
הם מכליון חרף, כי לעולם לא יושגת דבר, והשחתתו לעתו,
רק תכונה להכין נוצר אחר, כי אלו לא יושגת הורע בארץ
לא יצמח או יפרה וירבה, ואלו לא תשגת הביצה כשאם רובצת
עליה לא ימצא האפרוח, ואם ה" אין שומרם, ומושב משכנם
למקטנם ועד גדולם, שיעמדו לעד לעולם שוא מקד שומרם,
אך עיני ה" עליהם לטוב, הוא מנמס ונוצרים לרגעים, הוא
יבס וגם הוא הכינס הוא שומרם והוא מציגם.

ערתה בוא ברוך ה" ! תבדוק את כל הדוכרים עתק על
ה" אלוהיהם התועים בדברי תהו, ואומרים לא
הוא, אפם מוסדי עולם ארבעה אפים המה, האש והמים
העפר והמלח מקדם היו, שנים אין מספר להמה אין מושל
ואין רודה אין נביד ואין מוצה להם, אפם חלקי האש ודקיהם
התרועעו יחד והיו למן שמש, ומדקי העבים שבהם הכוכבים
בלם וכסיליהם, והשמש באשו הגדול רתח את המים ואת
העפר והביעם יחד, עד אשר התלכדו חלקיהם והיו לאחדים,
ואלה תוצאות המוצאים אתנו כלם, והיו לזרה, הכבדים
שבהם היו להרי אבנים, והמתכות הקלים מהמה לזמח,
והקלים עוד מהמה, לכל מי לפי חלקיהם הכבדים, וקלי
קלים לאדם, אבבעויות הגב הנמצאות כלן שהביעו יחד,
תאלמנה שפתי שקר, עינים להם ולא יראו, אזנים לא ישמעו
מדוע לא יביעו עוד, ויתחדשו חדשות לבקרים? הלא עודם
המה בעולם לא נכחדו היסודות האלה, ועינינו ראינו שאין
כל חדש תחת השמש רק אשר היה הוא שיהיה, לא יחסרו ולא
ירבו - ומי נתן קצבה לכל היצורים שלא הביעו בסרח העודף
על תמימותם? מי טך בעדם והגבילם בגבול? ומי נתן
להם חומץ להביע די חס באין מחסור ללגום ותבניתם
תקונם ויפם? מי חק חקי כחם ונתחיהם במדה במשקל
ובמנין, ערך זה מול זה וערך כל בשר לקראת רעהו? ומי
השכיל דעת להביע שתי גוויות שוות בכל תבניתם ובמראה
ובקומה כלם דמות ותמונה רק כבדלים להיות זכר ונקבה,
למען הרבותם ולהפרותם להוציא צאצאים כדמותם וללמם?
ואיך הביע הכעבוע ערך נכון וגשף שהתרועעו חלקי המים
על

על שני מקומות נבדלים, להנחל שתי השיש, ולהיות
כלי קבול האור וזמנות כל הנראה, וגם הוכנו כמו כן
האזנים בשני מקומות לקבל זהות כל רוח וכל דבר הנשמע,
וכן הפה אם חנוכה תולדותיו לבטא א"ח"ע"ה" ב"ו"י"ג"
ב"כ"ק"ד"ט"ז"ג"ת"ז"ש"ר"י", והמוטם לזנוד לו את כל
רוח המרימים ולהנשיב להוציא רוח חס והאדים הנבאשים
ולהשיב רוח קר ולהנשיב כנפי הריאה, לזנוד סבב את הדם
בכל הגוף כלו ולהעמידו על עמודו להחיותו, ולהקינו ? —

ועוד הפלא הפלא ופלא להביע ולתרג ארג נכון בשמות
וגידוי, חבלים ומיתרים, צמר ודס, רוח ועור, וכלים
מכלים שונים, חלקי הגוף כלו, רק לזיוף ולנעיונות, לעמוד
ולחיות, ובן לכל אדם, שרשו וגושו פרתו וזרעו, לכל אחד
כקו וזמננו — לעופות העופפים בלילה עינים שונות מאשר
יעופו ביום, ושיני יצורי הים שונות מעיני יצורי היבשה, שנים וקייבת
אוכלי דשא משונים מאוכלי צמר ועצם, ומי הולך הכעבוע באורח
מישור לכל יתעה באורח מיתעה, לשאת עין הדג ולתתו בראש הכשר
ולא היה לו לתועלתו, ופרכות הקוס ברגלי הארי, ולא היה
יכול לדרום ולהשליך ארי בערפו, ולמה לא התאימו כל חלקי
הדקים, לחבר אחד, וכל הכבדים לחומר, והיו ממטה על
למעלה אמד אחד ואחר אחד, חומר על חומר צפור על
צבור, אך נבדלו באלה הבדלות דומם צומח חי ומדבר, ולכל
החיים צלע ימנית וצלע שמאלית, ראש אחד עורף אחד גב
אחד והעצה בתוך, וכלים לרעיוניהם, להגיעם אל תועלתם,
ולתנועעם מן חוקם, ובכל אחד זרעו למיניהם, לא יחלוף
ולא ימיר לזולתו, ומי ראה על אודותם וזר צורתם הדקה
בכל הרעיונים, כי בכלי המחשה אכזבו מביעים צורתם, לזולתו
לזרע התפוח מאור השמש הגזע הסעיפים העלים והתפוחים
עד שלא יעשה בארץ כ"א להשתלח ולהתגדל במרחב, ובן
בכל מין ומין כעטף צורתו בו באין קץ ותכלית, מי היה
הצייר ואיה סופר ואיה שוקל את כל אלה ? ומדוע לא ימצא
בהיורים רגלים על גביהם, ועינים אחורי ראשיהם, ובכלם
אין מוח בלי לב, לא יתמשו בלתי יתרים ומכלים, לא יגדלו
בלתי מוון, וכלם יחד-נאשמו ונקשרים, צורך הארץ אל
המים, וצורך המים אל הרוח, וצורך הרוח אל השמש. אם
אין מים תיבש הארץ וימות כל אשר בה, ואם אין רוח לא
יכשלו אידי המים, ויורונו על כנפיו, ואם אין שמש אין
הרוח רקוע ועומד לשאת את אידם, ולהגשמים לעתם, ואין
צרח

אור ויטוס
באלו מין
חם קרן
תחמים
לכל מין
שמיים
ו לעיני
ע בארץ
ס רובת
חשנים
שמים
הוא

על
ריוס אל
וכמים
מן מושל
ורחוקים
אוכוסים
ואת
רדים
בבדים
למח
וקלי
יחד
יסחשו
עודם
שאף
יו ולא
היוסף
י יתן
ימים
השכל
ומי
רמה
בה
ס ?
מיים
על

פרח ואין תנובה אין חי ואין אדם, ואלו לא תמשוך השמש
בכוחו כקילו השמים והכוכבים, לא ילכו הולכים וסובבים,
ואלו אין להם כח לרוץ ולנוע, אז עמדו מכווח ולא ימושו
ממקומם, ותי נושא כל כבד העולם כלו, כי על מי
אדניו הטבעו, הכך רואה כי ה" הוא אלהים בשמים ממעל ועל
הארץ מתחת —

תמו דברי הפעם, עד אשר יבית ה" אותי ואז אשוב אורה
את אשר יורני, אני המלמד להועיל.

ה"ק זאב וואליף בן המנוח כ"ה אברהם
כתן זלל מדעסווא.

ג

תולדות גדולי ישראל.

ד

וגם תולדות הזמן יפקד מקומם.

ה

בשורת ספרים חדשים.

בשורת ספר מולות ההגיון עם באורו הנדפס פעם שלישית
בברלין.

ספר

ספר מלך

ספר מנחם

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

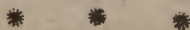
ספר נחמן

ספר נחמן

ספר נחמן

ספר מלות ההגיון להרמבם עם תאור מהחכם
הכולל המפורסם כמהור"ר משה
בר מנחם נרו, יהבא פעם שלישית לדפוס לטובת חדרת
חנוך נערים, בדכום החברה, בברלין (ע"י הר"ר
אהרן במהורר זכרי" ז"ל מק"ח יערכלאו). הספר
הזה הודפס כבר שני פעמים, ראשונה בשנת תקכ"ב ע"י
הרופא התורני כמהור"ר שמשון הקאליר, שנית בשנת
תרמ"ו ע"י החכם התורני כמהור"ר ב"ר מדאליגוב יאן,
אכן בהפזת הימים הלכו הספרים האלה הלך וחסר, גם
עניו השגיאות אשר הרבו חכמות לקוראים בו, לכן
התעורר התורני כמהור"ר אהרן הנ"ל להוציא לאור שלישית
עם דברים חדשים ששמע מפי הרב המבאר ונפי חכמים
אחרים, עם מכתב כתוב להנחידים מנהיגי חדרת חנוך
הנערים.

הרוצח לקחת את הספר הזה כה קעניגסברג העיר
או מאנשי פולין, ימצאוהו אצל הב"ח כה נטע
פיוזא בכית הגביר הנגיד כ"ה מאנים האלוף יחי'.

ספר תוכחת מגילה להקופא התורני מהורר מרדכי
גומפל הלוי הנקרא גם פראפעסאר
לעוויסאן. כבר יא לאור בק" המבורג בבית המדעים
עקערמן.

הספר

(*) זה ימים לא רבים הרשות נתנה מאת אדוננו המלך
יר"ה להנחידים החכמים כ"ה יצחק בן הנגיד
המפורסם פ"ו כ"ה דניאל יפה, וכ"ה דוד
פרידלענדר חתן פו"מ הנל, מנהיגי החברה,
להדפיס ספרים בלשון עברי, גם בלשון העמים
האחרים יושבי קדם, בדפוס אשר יכינו להם,
לטובת החברה אשר הקימו. ובאגרת כתובה
אליהם מאת המלך דבר טוב על דבר חנוך הנערים
הלו, כאשר שמענו. ה" יגן בעדו, ובעד כי
עשו הטובה הגדולה בישראל.

הספר הזה הוא כחור על מגלת קהלת עם מאמר מהשארית
הנפש, אשר העתיק המחבר מן הספר המפורסם אשר
חבר כר דורנו רבינו משה בר מנחם בלשון אשכנזי (*)
ועוד מאמרים מענין ביאת המשיח ותחיית המתים, ובראש
הספר תבוא אגרת כתובה להאדון גוסטאף השלישי
מלך שוודן י"רה, (כי המחבר הכהן פראפעסר באופסאל
במדינת המלך הכ"ל) ואחרי האגרת יבואו עוד חמש הקדמות
מדברות מענין התורה והלשון, וחמש ידבר בלשון הקודש
אשר עדן לא נשמעו מפי נודקדק עברי יקרא הקורא בו וימצא
מחמדים לנפשו .

מאגרת באלה אלינו מאחד מאנשי בריתנו בעיר ברלין
שמענו אלה :

" בעיר דיהרנפורט יאל לאור ספר חדש, בשם יריעת
שלמה והוא כחור על שמות
נרדמים שבלשון עברי חלק ראשון, יתבארו השמות
המתיחסות אל הזמן, המקום, והתנועה, ובהקדמות
הספר יתן אומר בנקודות תוספות, אותיות האמנותיות ובה
ו"ו המהפכת, שם מחברו שלמה פאפנהיים איש
לובנוויץ במדינת שלזווען . בראותי את שער הספר
הזה ואת שמו, נכנסה וגם כלתי נפשי לדעת את מושפטו,
וזכר בו, ויהי בקראי בו, וארא מאחור כי איש חכם יודע
ספר הוא, ורוב דבריו נאמרים ויקרים המה, חדשים אשר
לא נשמעו מפי איש עד הנה, כולם בסדר נכון סדרם, וטובים
המה .

ארת כל אלה שמענו מפי איש משכיל, יודע לשון, חזק
בדקדוק, ונעזומים אהבנו כי נאדק כל אחרי פיו,
לכן נודיע לך זאת הקורא האהוב ! אולי תחפון לקחת את
הספר הזה . ואנחנו לא ראינוהו עד עתה, ונשדד ימים אחדים
כבוד הספר אלינו תשמע גם את משפטנו, ומה מלאנו בו .

גם אם נראו איש לקחתו, יודיע את מאונו אלינו, ועל
ידינו יבא הספר הזה לידו .
חברת דורשי לשון עבר .

*) Phädon, oder über die Unsterblichkeit der Seele.